

ДУХОВНІ НАСТАНОВИ МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОСТІ

У статті висвітлюються духовні повчання митрополита Іларіона стосовно вибору імені дитини і розкривається їх значимість для сьогодення.

Ключові слова: духовність, погляди, переконання.

У багатогранному і глибинному науковому доробку митрополита Іларіона сконцентрована безцінна скарбниця думок, ідей, повчань, які торкаються гострих і наболілих питань сьогодення.

Особливо актуальною і потрібною в сучасних умовах розвитку суспільства є духовна спадщина І.Огієнка, у якій міститься великий виховний потенціал і вказується конкретні шляхи та засоби формування духовних цінностей особистості.

Значне місце у духовних творах митрополита Іларіона відведене висвітленню православного вчення про таїнства і обряди (вибір імені і хрещення дитини, причастя, вінчання та ін.), які супроводжують людину від народження і до смерті.

У даній статті охарактеризовані погляди відомого вченого на одну із вищекреслених проблем — проблему вибору імені новонародженій дитині і значимість цього імені для подальшого життєвого шляху людини.

Немов би проглядаючи духовним оком крізь призму десятиріч появу серед звичних і традиційних українських імен, цілого сонму нових, нестандартних імен, як наприклад: Сніжана, Зоряна, Каріна, Мілена, Аліна, Альвіна і т.і., І.Огієнко писав у 1956 році у книзі «Таїнство хрещення православної церкви» (Вінніпег, Канада): «У православної Церкві нікому не дається ім'я католицьке чи протестантське, чи англіканське, або ім'я поганське. Не прийнято надавати тяжкі до вимови імена, щоб їх не перекручували, не даються також неприйнятні серед українського народу імена» [1, с.15].

Чому саме дітям, які народилися в українських сім'ях, потрібно давати православні імена? Адже є багато гарних і мелодійних імен і серед інших народів, як от, наприклад, Шарль, Франсуа, Леонардо та ін.?

Митрополит Іларіон, посилаючись на Трєбник Петра Могили 1646 року, дає на це питання обґрунтовану й переконливу відповідь: «Нехай пильнує Священик давати ім'я не соромливе, не з яких байок узятє, не сміху вартє чи поганське, чи людей нечестивих, але одного зо Святих Божих, щоб охрещений наслідував його чесноти й притягав себе до чеснотного життя, і щоб його Молитви й заступство перед Богом придбати собі на поміч і покрову» [1, с.16].

У цих кількох невеликих рядках, наведених І.Огієнком, криється важлива для кожної людини інформація, пов'язана з її іменем, яку

вона повинна добре знати. Як відомо з Катехізису, за кожним іменем, яке є у православних Святцях, (а саме ними треба керуватися при виборі імені), стоїть певний Святий (для хлопчиків) чи Свята (для дівчаток), які є їх охоронцями й помічниками.

Так, наприклад, у дівчинки, яку назвали Катею, є Небесна заступниця Катерина, у хлопчика Колі є Небесний покровитель Микола — угодник, у дівчинки Олі — свята рівноапостольна княгиня Ольга та ін. У хлопчиків і дівчаток, яких назвали власноруч створеними, або ж запозиченими у когось чи просто «модними» іменами таких небесних заступників немає. І тому, коли молоді батьки, не володіючи потрібними знаннями у цій сфері, дають дитині «нестандартне» ім'я, то залишають її, у цьому разі, звичайно неусвідомлено, без небесного заступника і охоронця. Цю помилку може виправити священник, здійснюючи над дитиною обряд Хрещення і даючи їй, згідно з православними Святцями, нове правильне ім'я. Але ж бувають ситуації, коли діти довго залишаються, в силу тих чи інших обставин, неохрещеними і так і не мають небесних Святих-охоронців.

Висвітлюючи питання про наречення імені новонародженій дитині, митрополит Іларіон докладніше зупиняється на такому важливому аспекті, як: хто і як саме це повинен робити. Зокрема, він зазначає у своїй книзі: *«Ще недавно скрізь акти народження складав тільки священник, і він мав великий голос в найменуванні новонароджених. Коли ім'я вибирає священник, то він дає ім'я тільки православне, вибираючи його з православних Святих, — надається ім'я того Святого, який припадає на 8-й день по народженні, згідно Єв. Луки 1.59. і 2.21., або на день народження, чи близький день до того»* [1, с.15].

Досліджуючи історичний аспект розглядуваної проблеми, І.Огієнко зазначає, що звичай найменувати дитину на 8-й день по народженні прийшов до християн із Старозавітної церкви, адже і самого Господа названо Ісусом, як повідомляється про це в Євангелії від Луки, теж на 8-й день.

Докладно й аргументовано зупиняється митрополит Іларіон і на особі священника, який з давніх-давен користувався виключним правом називати новонароджену дитину, вибираючи їй ім'я згідно зі встановленими канонами. Цей звичай був порушений, на думку І.Огієнка, революційними подіями у країнах Західної Європи, звідки пізніше проник і до Росії. Зокрема, вчений зазначає, що: *«20 вересня 1792 року під час революції у Франції запроваджена була воля імен яких завгодно, бо тоді відібрали Духовенству право ведення актів народження, із того часу стали давати імена, які хто хотів. Так само і радянська влада в СРСР, руйнуючи Православну Церкву, забрала писання метрик у свої руки, і пропагує, щоб батьки надавали дітям не православні імена, але які завгодно. І там дають дітям імена: Жовтєня, Революція й такі інші»* [1, с.16].

Обґрунтовуючи думку про те, що дітей, які народилися, треба обов'язково називати православними, а не якимись іншими іменами, митрополит Іларіон наголошує на тому, що Святі, перебуваючи на

небесах, бачать наші потреби і моляться за нас, подаючи тим самим невидиму допомогу.

Підкреслюючи велику силу їх молитвенних прохань, І.Огієнко зазначає у книзі «Православна віра» (Вінніпег, 1957): *«Ми знаємо зі Святого Писання, що треба молитися один за одного, що «багато може молитва Праведного», і що Бог більше схиляється на благання Святих, ніж на благання тих, хто залишається у гріхах»* [2, с.33].

Звичайно, що люди й самі можуть звертатися з проханням безпосередньо до Творця, але їхні гріхи, наче глуха стіна, віддаляють їх від Нього. Тому й радить митрополит Іларіон звертатися за допомогою до тих Святих, чий імена ми носимо, оскільки *«вони є посередниками й заступниками за нас перед Богом»* [2, с.34].

Усвідомлюючи могутність і величність своїх небесних покровителів, кожна людина, за переконанням І.Огієнка, повинна знати якомога більше про життя Святого, чие ім'я вона носить, і в міру сил та можливостей наслідувати йому і брати з нього приклад. Необхідним обов'язком кожного християнина, якщо він дійсно вважає себе таким, має бути, на думку митрополита Іларіона, належне вшанування свого Святого, особливо у день його пам'яті. Цей день, а його ще називають Днем Ангела, має знати кожна православна людина.

Так, наприклад, у людини, яка носить ім'я Тетяна, День Ангела святкується 2 січня, коли вшановується пам'ять святої мучениці Тетяни; у Іллі День Ангела відзначається 2 серпня — коли церквою згадується св. Пророк Ілля; у Євгенії, ім'я якої в перекладі із грецької означає «благородна», День Ангела святкується 6 січня, коли Церква вшановує пам'ять преподобномучениці Євгенії. *«Загалом, — відзначає І.Огієнко, — ми шануємо й славимо Святих, згадуючи щороку про них, всенародними святкуваннями, будівництвом Святих Храмів і пожертвами»* [2, с.60].

У цих коротких рядках відомого вченого-богослова криється мудре й об'ємне повчання своїм співвітчизникам — жителям III тисячоліття, у якому турботливо нагадується про те, як потрібно святкувати День свого Ангела: не пишними столами, заставленими стравами і напоями, а відвідуванням у цей день Храму Божого, подачею милостині, благовійно поставленою свічкою перед іконою Святого, чие ім'я людина носить, участю у життєво важливих Таїнствах Церкви.

Таким чином, проведений нами аналіз показує, що проблемі вибору імені новонародженої дитини митрополит Іларіон надавав виключно великого значення, стверджуючи, що:

- це ім'я має бути православне;
- його повинні вибирати батьки (або ж священик за їх проханням) згідно з Православним календарем;
- кожна людина має знати життя свого Святого і належним чином вшановувати його, особливо у День пам'яті як свого небесного заступника й охоронця.

Список використаних джерел:

1. Митрополит Іларіон. Таїнство хрещення православної церкви. — Вінніпег, 1956. — 187 с.

2. Митрополит Іларіон. Православна віра. — Вінніпег, 1957. — 200 с.

The article deals with the spiritual sermons of Metropolitan Ilarion concerning the choice of a child's name and its significance for contemporaneity.

Key words: spiritualness, views, convictions.

Отримано: 4.09.2008 р.

УДК 372.881.1:355.232.6

А. В. Чирва

*Житомирський військовий інститут ім. С.П. Корольова
Національного авіаційного університету*

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОВНОГО ТЕСТУВАННЯ КУРСАНТІВ І СЛУХАЧІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В статті порушується проблема удосконалення системи мовної підготовки та мовного тестування з іноземних мов курсантів і слухачів, підходи і шляхи до її вирішення.

Ключові слова: мовна підготовка курсантів та слухачів, соціокультурна компетенція, педагогічні умови, методи і прийоми викладання іноземних мов, ефективність навчання.

Зміна соціокультурного контексту вивчення іноземних мов в Україні зумовлює зміни в змісті вивчення та викладання іноземних мов. Філософія освіти сьогодні пов'язана з проблемою людини, ідеалу, культури. В зв'язку з цим ряд вчених робить висновки щодо необхідності побудови соціокультурної освіти [1; 4-14]. Ця проблема непокоїла думки педагогів та громадських діячів довгий час.

Вже на початку ХХ століття на соціокультурне виховання звертають увагу В.Антонович, Д.Багалій, М.Грушевський, І.І.Огієнко [6-14]. На їх погляд Україні, як незалежній молодій державі, потрібна сучасна освіта, яка б допомогла подолати соціально-економічні труднощі того часу та зменшити межу між українським і європейськими народами. Вагомий крок в цьому напрямку зробив видатний педагог і політичний діяч І.І.Огієнко [4; 6; 7-13]. В дослідженнях якого склалася струнка науково-педагогічна концепція, що відобразила принципи соціокультурної освіти, які застосовуються і сьогодні, коли іноземна мова як навчальний предмет стає джерелом полікультурного розвитку особистості, яка вивчається, сприяє усвідомленню себе як культурно-історичного суб'єкту, який сприймає історію людства і свого народу в розвитку, відчуває відповідальність за свій народ, країну, за майбутнє як своєї країни, так і людської цивілізації в цілому.

Згідно з новим проектом програми з іноземних мов для спеціалізованих вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ), основною метою навчання іноземних мов є формування комунікативної компе-